

S. JAVA: AANPAK VAN HARDNEKKIG PROBLEEM

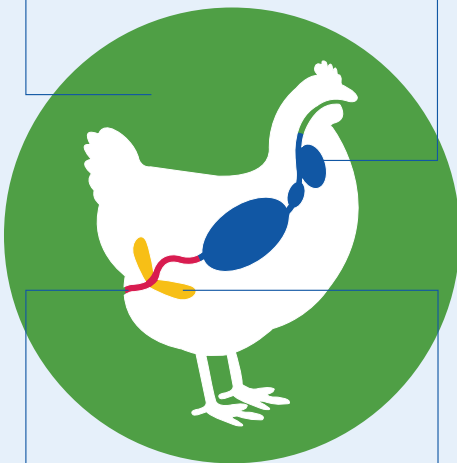
Aanpak *Salmonella* Java

Omgeving Infectiedruk verminderen

- Biosecurity
- Reiniging en desinfectie
- Competitive exclusion producten
- Drinkwaterbehandeling (bijvoorbeeld zuren)
- Voerbehandeling

Krop/maag Afdoden bacteriën

- Zuren

Darmen Afdoden bacteriën

- Zuren
- Bacteriofagen

Blindedarmen Voorkomen kolonisatie

- Startflora
- Vaccinatie (moederdieren)
- Fytobiotica

Salmonella Java is een hardnekkig probleem op sommige vleeskuikenbedrijven. Ondanks diverse maatregelen blijkt het moeilijk om van een besmetting af te komen. GD voerde in opdracht van de sector een literatuurstudie uit, om de kennis over verspreiding en bestrijding van *S. Java* overzichtelijk uiteen te zetten.

S. Java is één van de meest voorkomende salmonellasoorten bij vleeskuikens en wordt incidenteel ook bij vermeerderingspluimvee gezien. Voor de volksgezondheid is *S. Java* echter veel minder van belang dan de beruchte salmonellaserotypen *S. Enteritidis* en (monofasische) *S. Typhimurium*. Ook kippen worden niet ziek van *S. Java*. Omdat *S. Java* vaak lang op bedrijven aanwezig blijft, heeft de pluimveesector bestrijding van dit serotype in de vleesreproductiesector verplicht gesteld en moeten besmette vleeskuikenbedrijven hier extra maatregelen tegen nemen. De kosten van besmetting met *S. Java* liggen voor een belangrijk deel bij het ruimen van besmette (opfok)reproductiekoppels. Daarnaast is vlees afkomstig van met *S. Java* besmette vleeskuikenkoppels vaak minder waard.

Verspreiding

S. Java kan zich verspreiden via mensen, voorwerpen die de stal ingebracht worden, voer, ongedierte, stof, insecten (met name tempexkevers) en kippen (ook eendagskuikens). Vaak raken koppels de eerste levensweek besmet, maar besmetting kan ook op latere leeftijd optreden. Uit een door GD uitgevoerde veldstudie bij twee pilotbedrijven met aanhoudende problemen met *S. Java* blijkt dat de besmetting in de onderzochte stallen op latere leeftijd plaatsvindt, en dat er geen duidelijk startpunt van de besmetting aan te wijzen is. Na introductie in het koppel vermeerdert *S. Java* zich sterk in de kuikens. Binnen één week kan het hele koppel besmet zijn. Na verloop van tijd neemt de besmetting in de kuikens weliswaar af, maar het kwaad is dan al geschied; de omgeving is zwaar besmet. De kans dat het volgende koppel besmet raakt met *S. Java* is groot.

Aanpak besmette bedrijven

Om besmetting van de stal te voorkomen zijn verschillende maatregelen mogelijk. Het begint met goede hygiëne en goed management. Zowel biosecurity tussen bedrijven als binnen het bedrijf zijn van groot belang. Nadat een bedrijf besmet is geraakt, verspreidt *S. Java* zich immers makkelijk naar de omgeving en kan het eenvoudig terug de stal in worden gesleept, bijvoorbeeld tijdens opzetten of uitladen van de kuikens.

Daarnaast is zorgvuldig reinigen en desinfecteren belangrijk. Het protocol uit de oude hygiënevoorschriften van het Productschap voor Pluimvee en Eieren is een goede leidraad. Extra maatregelen zijn nodig voor de riolering, omdat onderdruk in de stal met salmonelladeeltjes besmette lucht uit de riolering kan aanzuigen. Extra reiniging en desinfectie van de afvoer en het dichtkitten van het putdeksel is aan te raden. Een goed onderhouden stal is makkelijker te reinigen en te desinfecteren.

Scheuren, kieren en poreuze oppervlakken zijn moeilijk schoon te krijgen en te houden. Voor het afdichten van kieren die het uitzetten van de vloer opvangen, kan een technische oplossing worden gezocht zoals rubberen strips. Denk ook aan het juiste gebruik van reinigings- en desinfectiemiddelen: een schoon oppervlak en de juiste concentratie en contactduur zijn essentieel.

Effectiviteit startflora en zuren

Naast hygiëne is het mogelijk om de kuikens minder gevoelig te maken voor salmonellose (zie afbeelding). Zuren en 'competitive exclusion'-producten lijken hiervoor het meest geschikt. De werkzaamheid van deze producten tegen *S. Java* is echter niet wetenschappelijk aangetoond. Daarbij geldt dat bij een zware besmetting van de omgeving de effectiviteit van deze producten daalt. Hygiëne blijft dus het belangrijkste aandachtspunt.

Zorgvuldig reinigen en desinfecteren is belangrijk in de aanpak van S. Java.

